

NAPLO

Előfizetési ár:
Egész évre 5 Kft. | Egyes szám ára 4 fill.
Folyóiratoknál 6 fill.
Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor

Felelős szerkesztő:
DERÉKY ANTAL

Igazgató:
ERDÉSZ ZSIGMOND

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., DOHANY-UTCZA 88. SZ.

Közlemények átvétele csak jelzéssel van megengedve

Leánykereskedők Bemocsokolt magyar czimer

Előfizetési felhívás.

Az év utolsó negyedére, október elsejével kezdődő új előfizetést nyitunk, a lapunk homlokzatán látható régi feltételekkel.

A „NAPLO” ezután is hű ma ad régi irányához, mely az olvasó közönség támasztott igényeinek eddig is megfelelt. Harczosa és védelmezője lesz és marad a magyarság, de különösen a főváros minden érdekeinek; minden hazai, társadalmi, ipari és kereskedelmi ügynek tárgyilagosa bátor szószóla; az igazság hirdetője és a gaszág üldözője; az irodalmi és művészi életnek figyelmes szemlélője, elfogulatlan, őszinte és igazságos bírálója; a heti eseményeknek élénk, hű krónikása és a közgazdaság terén felmerült kérdéseknek mindenben alapos értesítője.

Miután most folyó regényünket

„Az Angyalföld titkai-”

mely az olvasó közönség körében általános nagy érdeklődést és feltűnést keltett a hó végén befejeztük, már a jövő október hó elején megkezdjük, Arczbasewnek a világhírű orosz írónak

„Forradalmi láz”

czimű rendkívül hatásos és izgató elbeszélésének közlését, melyre előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

A „NAPLO” egyes számai, minden hétfőn a kora reggeli órákban, minden fővárosi tőzsdében és az összes vasúti állomásokról kaphatók; az előfizetések pedig a kiadóhivatalban (Budapest, VII., Dohány-utca 88. szám alatt) eszközölhetők, a hová az előfizetési díjak is küldendők.

A „NAPLO” pontos szétküldéséért, úgy helyben mint vidéken a kiadóhivatal vállal szavatosságot.

Az olvasó közönség hazafias támogatását kéri:

A „NAPLO” kiadóhivatala.

A magyarok Golgothája

A magyar nemzet bucsujáró nagy hete szomorúan beköszöntött hozzánk... Gyászba borul a lelkünk... Könybe lábad a szemünk...

Hogy ennek így kellett történnie?

Hogy az az arany fényben felkelő nap, mely első sugaraival a magyar szabadság hajnalát hirdette, magyar vértől megittasodva, olyan szomorúan áldozott le, sötétségbe, gyászba borítva egy letört nemzetet...

Hogy a félisteneknek, a szabadság rettenthetlen vitézeinek, nagy hőseinek — a bitófán kellett nemes lelküket kihelenni...

Hogy vértanu halálukkal egy egész nemzet szabadságának koporsóba kellett szállani. — sőtét, elzárt koporsóba, hol még ma is hiába várja, hiába reményli megváltása napját; hol mint tetszhalott várja új életre, új küzdelemre ébresztő Messiasát...

Gyászba borul a lelkünk, midőn az emlékezet szárnyain visszaszáll a múltba... megreszketünk, megboradunk, midőn a hős áldozatok testét, az égnek meredő, száraz bitófán látjuk... azt a tizenhárom hőst, tizenhárom vértanút, kinél nagyobb hősokeket, szentebb szenteket az egész világtörténelem sem képes felmutatni...

Az a szomorú, gyászos hely volt és marad a mi szabadságunk Golgothája... az a megszentelt domb volt és marad a mi szegény szerencsétlen nemzetünk vérről és könnyel áztatott koporsója...

A tizenhárom megdicsőült vértanu önfeláldozó hazaszeretete glóriával vontá be a tizenhárom bitófát...

A vértanuk szelleme haza-hazajár között... és ha az élet forgataga, az események kérélhetlen kényszere az év minden napjában eltereli is figyelmünket a gyászos múlttól, egy napunk marad — október hatodika — megdicsőült vértanunk szomorú halálának napja, midőn minden igaz magyar szívben kigyullad a megemlékezés világa, midőn minden igaz magyar lélek mélységes gyászba borul — és minden magyar szemébe meggyűlnek a kegyelet könnyei...

És most, midőn templomainkban gyászszolozsmák zengenek és tömjénfüst száll az ég felé a dicsőült vértanuk lelki üdvéért, — midőn a messze idegenben szétszört testvé-

reink a magyar Golgothához, Aradra szólítják atyafiaikat a multat gyászolni, a jelent és a jövőt megalapozni, — most a gyászt felváltva újabb remény szálljon a lelkekbe...

A közös gyászban olvadjon össze lelkünk közösségre; a közös könnyekben találkozzon testvéri összetartódságunk nemes érzete.

Azoktól, kik a magyar népért tudtak vértanui halált, tanuljunk a magyar népért élni, dolgozni...

Mert egy a gyászunk, — egy a hitünk — egy a reményünk... egy a célunk: függetlennek és szabadnak látni, sokat vértett, sokat szenvedet nemzetünket!

Kisértsük meg még egyszer, békiülő jobat nyújtani ellenünk fellázadt testvéreinknek és ha azt elfogadni vonakodnának, ám éreztessük velük ökleink hatalmát, mert aki nincs velünk, az ellenünk van...

Csak egymást ne bántsuk... egymást ne ökleljük... ebben ne merítsük, ne fásaszszuk ki erőnket; és akkor... nagyok, hatalmasok és szabadok leszünk!

Mert egyetértésben rejlik az erő, — az erőben hatalom, — a hatalomban a szabadság!

Én hiszek és bízom a szabadság feltámadásában!

Deréki Antal.

3000 kislakás.

A főváros lakosságának rohamos szaporodása, a folytonos építkezési sztrájkok és a tisztelt városatyák nemtörődemsége teremtették meg Budapesten azt a rettenetes állapotot, amelyet lakáshiánynak és lakbérzszorának neveznek. Hiába jaidult fel az agyonsanyargatott középosztály és a főváros sok ezret számláló munkássága, hangos panasza minden fórumon süket fülekre talált. A háziurak is kényük-kedvük szerint garázdálkodhattak eddig, mert nem állott elébük a hatalom, amely vétőt kiáltott volna: eddig és ne tovább!

Örömmel konstatáljuk, hogy végül valahára komolyan foglalkoznak a városi hatalommal azzal az eszmével, hogy ezen a rettenetes és türethetetlen állapotokon mielőbb segítve legyen. De konstatáljuk azt is, hogy a székesfővárosi derék polgármesterének, Bárczy István dr.-nak köszönhetjük, hogy az így csakugyan napirendre került a polgármester szociális politikája győzött. Megtörtött a jég és az anyagiak felett győzedelmeskedett a humanizmus.

A türethetetlen lakáshiányon segítve lesz. Háromezer kis lakás építését határozta el a tanács, amely lakások a szük-

séglakások jellegével bírnak. Ezekbe a házakba lakoltatják első sorban a túlszűfolt házak lakóit. Ezek a lakások a terv szerint nem egy minta szerint épülnének, hanem családok és egyes emberek elhelyezésére szolgálnának. A családi lakásokon kívül, közös hálótermeket, illetve lakásokat építenek, amelyekben magános egyének a férfiak és nők külön-külön nyerne elhelyezést. Természetesen nagy gondot fordítanak az építkezésnél az egészségügyi követelményekre is.

Az építkezési munkálatokat sürgősen, és pedig még ebben az évben meg akarják kezdeni. Egyelőre azokat a telkeket építik be, amelyek a főváros tulajdonát képezik és alkalmasak a szükséglakások építésére. A legutóbbi közgyűlés megadta a tanácsnak a felhatalmazást az építkezés megkezdésére és arra is, hogy oly helyeken, ahol a fővárosnak erre a célra nincsen alkalmas telke, telkeket méltányos áron illetve bér mellett szerezhessen.

A tél beállta előtt fel fog épülni tehát legalább annyi lakóhelyiség, a mennyi igen sok szegény munkás családnak fog menedéket nyújtani a zord hideg téli időben.

A munkásságon kívül a középosztály is hálás lesz Bárczy István dr. polgármesternek, mert a munkásházak építése által az üres lakások száma feltétlenül növekedni fog, ami a lakászsora és a lakáshiány megszűnését fogja végül valahára eredményezni.

(m. l.)

Leánykereskedők.

A leánykérdés azok közé a kérdések közé tartozik, amelyekről nem szabadna beszélni a nagyközönség előtt, de amelyről mégis beszélni kell mert éppen Magyar országot nagyon közelről és érzékenyen érintik ezek a „női fehér rabszolgák”, mert a „hunara a magyar leány ezen a piacon nagyon keresett árucikk.

Bámulatos, hogy milyen szervezett a leánykereskedelem és milyen messzeföldre kiterjed a leánykereskedők összeköttetése. A fehér rabszolgakereskedelem góczpontja Newyork, ahol évente körülbelül tizenötezer leány kerül „vásárra”. A leányokat a kereskedők ügynökei leginkább Oroszországból, Galicziából, Magyarországból, Romániából, Ausztriából szerzik be. A határokon ugyan erősen figyelik a leányokkal utazókat, de az ügynökök mégis túljárnak a hatóság eszén ott, ahol semmi sem egyszerűbb, mint reá szánják azt a néhány forintot, amelyen a hatóság emberei — hehunyják a szemüket.

Az ügynökök részben Hamburgon át szállítják az árut Délamerikába, Braziliába, Buenos Airesbe; mások Angliából viszik Északamerikába, ahol aztán a Missisipin le egészen Texasig elárasztyják a piacot. Azok a leányok, akiket Olaszországon át szállítanak, Indiába, Ázsiába kerülnek. Oroszország az árut Lengyelországon, Galiczián át kapja.

A kereskedők ügynökei sok ravaszággal és ügyességgel dolgoznak. Minden országnak meg van a saját külön módszere. Németországban a kadet-tek a legveszedelmesebbek. Ezek az ügynökök alkalmazottai. Jó módorú és jól öltözködő fiatal emberek, akik a kiszemelt leányok a legkomolyabban udvarolnak, el is jegyzik és aztán már mint vőlegények légyottra hívják egy hirhedi hazba, ahol később a leányt is helyezik. Néhányszor még megátogatják a »menyasszonyt«, aztán — eltűnnek. Keresnek új — menyasszonyt.

A lapokban akárhányszor jelennek hirdetések, hogy pinczérleányok, elárúsítónők keresetnek. Ezeket a hirdetések az ügynökök helyezik el és mindig akadnak olyanok, akik épre mennek. A jelentkezőket szép szóval ígérgetéssel tartják a ravasz ügynökök, míg a határon túl érnek. Ha aztán a leányok már a külföldön vannak és megtudják szomorú sorukat nem tudnak segíteni magukon; mihez kezdenek idegen országban, amelynek nyelvét nem értik, pénz, támasz segítség nélkül. Az ügynökök szolgálókra is gyakran kivetik a hálójukat. Nagyon keresettek még a fiatal egészséges parasztleányok, akik tapasztalatlanok, tudatlanok és amint felkerülnek a falúról a rengeteg városba, könnyen beleesnek az őket kerülgető kufárok kezébe.

Különbö az ugynevezett kvártélyadó asszonyokat is állandóan figyeli a rendőrség, mert ezek is a kezére játszanak a leánykereskedőknek. A sok faczér cseléd között könnyen akad, aki biztató, csalógató szóra szívesen hajlik.

A nagyobb városokban ugyancsak hirdetések utján szoktak toborozni a jobb, polgári osztályhoz tartozó leányok közül. Hirdetések jelennek meg, hogy művészi körútra keressenek énekelni, táncolni csinos leányokat. A szerződési feltételek — a hirdetés szerint — fényesek és így érthető, hogy sokan jelentkeznek.

Rendesen Oroszország a végcél és a szerződés, valamely orosz varietéhez, vagy orfeumhoz szól. A jelentkezők egy része visszariad, de vannak, akiket elszédít a fényes ígérlet. Csak odakünn, Oroszországban tudják meg, hogy a „varieté“, vagy „orfeum“ nagyon közönséges, tizedrangú mulató, ahova a könnyű kalandokat kereső fiatalság jár. A leányoknak nem kell az éneke, tánca, hanem arra való, hogy a védőekkel mulassanak és a költségre csábítsák.

Igy dolgoznak a leánykereskedők. A rendőrség ismerik fuffangjaikat, ismerik vakmerő szivtelen módszereiket, amelyekkel annyi fiatal leányt löknek a romlás, az erkölcsi züllöttség fertőjébe, de nem tudnak segíteni. És mindaddig nem is lesz vége ennek az undok civilizáció megsemmisítő emberhuserkedésnek, míg az összes államok nemzetközi

szövetségre nem lépnek és egyöntetű eljárással nem küzdenek a leánykereskedés ellen.

A Napló Mindenütt

Szivarvég a hősöknek.

Más országban cserkoszort fonnak a viharban edzett, sok tüpróbát kiállott öreg katonáknak, nálunk elhasznált szivarvégekkel jutalmazták a béna, napról-napra kevesbedő 48-as honvédeket. Oly kevesen vannak már, hogy ma-holnap csak a dajkamesék, színes gyermekszobák fognak róluk regélni, mint egy hős nemzet fiáról, kik mint félistenek élet-halálharcot folytattak a rájuk szabított marcona zsoldosok ezrei ellen. Elbuktak, hogy Antheusként újra támadjanak s mint a mese tündöklő birodalmában színes képek rajzolják, egy szent ige jelszavával ezrével rohantak a biztos halálba.

Itt élnek még közöttünk — lehetnek összesen vagy háromszázan — azaz dehogyan élnek! — tengődnek a szó legszorosabb értelmében. Itt járnak közöttünk, küszöbről-küszöbre alamizsnáért könyörögve, vagy egy darab száraz kenyérrért esdekelve. Már aki járn tud. A kinek féllába valahol az isaszegi, vagy váci halmok alatt porladozik, leül egy utca sarokra és esdő tekintettel kinálja a reggeli, vagy esti krájcáros lapokat. Jó, hogy a mai élélmis világ, adót ki nem vet a szegény páriákra. Hja, nálunk ez már így van berendezve! Ki törődik ma azzal, mi volt hatvan és egynehány esztendővel ezelőtt. Eleget teszünk a kegyeletnek, ha évenként egyszer, „le-rőlük kegyeletünk adóját“ — a multak és szereplők irányában, még meg is esküszünk a tetejébe, hogy így, meg úgy nem leszünk soha rabok! de, hogy arról gondoskodnánk, hogy hetenként legalább egyszer meleg levesre, meg egy darabka húsra is jusson a vérben, tüzben edzett öreg honvédeknek, az esztünkbe se jut. Azaz, dehogyan nem! A hős cselekedeteinek épülni tudó apró gyermekek összeszedik az elhullott szivarvégeket a veterán harcosoknak, ezen aztán elragódhatnak haláluk órájáig...

Hulló falevél...

Minden kornak van istene, énekelte hajdan a nemes Berzsenyi Dániel, mi pedig versenyezve énekeljük a Hulló falevél fülbemászó, szivhezszólo melodit és hirdetjük, hogy minden évnek van nótája, még pedig pesti nótája, még pedig a híres, neves Zerkovitzól. Most is szép és hervadásos szeptemberi este, sőt éjszakák egy új nóta hangzik, sőt az új nóta ütemére dobbannak a vigadó és busuló szívek és énekelnek a dalos ajkák.

Hulló falevél! Ez mostan a nóta, ez mostan a jelszó Budapesten, kávéházban, ligetben, korcsmában és az éjszaka minden vidám helyen egyaránt. Hulló falevél! Ezt énekl egy szöke, édes nő, még pedig szépen és érzéssel a kabaréban, vele énekl minden teli erszény és minden teli szív egyaránt.

Hulló falevél, éppen jókor érkezett el hozzánk, te drága nóta, te új dal, a szép szeptemberben, levelek hullása idején. Levelek hullása, bubánatos, érzelmes, magasztos dal, neked nem tud ellenállani a bölcs lángesze, a lump cinizmusa, a nyárspolgár kedélye és a nábob előkelősége!

Hulló falevél, te behullasz mindenki szívébe, te elérzékenyíted a fizető pincért, aki elenged és ugynevezett bohémnek három, mond két kapucinert, te elérzékenyíted a köz- és váltóüggyvédet és a perköltségek és egyéb járulékok helyett boldogtalan szerelmére és szomorú ifjúságára gondolt! Hulló falevél, csak hull, hull és hull tovább, míg a tél dere be nem lepi aranyos szökeségedet és új nótát, új bánatot és új váltót nem hoz a tél, a tavasz, vagy a nyár!

A sajtó — a templomban.

A közelgő zsidó zsent ünnepek alkalmából történt. Ilyenkor minden esztendőben a templomi ülésekét jó pénzért el szokták izraelita polgártársaink árverezni, ezzel is szaporítván a templom fenntartás költségeit.

A szentcélú árverésen jelen volt Karcagon a sajtó képviselője is, hogy magának illeszt biztosítson a szent és nagy ünnepek istentiszteletéhez. És nézte, nézte egy darabig szótlanul az egyes ülések eladását és szóra csak nem nyílt az ajka.

Vége is a Népbanki József kockázta meg a kérdést:

— Miért nem árverezel a tavalyi ülésekre?

— Elvártam volna annyi intellektuális intelligenciát a hitközségtől, hogy a sajtónak díjtalan illeszt biztosít! Mucsán vagyunk!! — szót és haraggal s egy retentő az izraelita hitközséget alapjában megrendítő cikk eszméjével agyában távozott.

Hogy fognak imádkozni izraelitáink Karcagon, a hosszúnapon, a sajtó ellenőrzése nélkül — nem tudjuk! El se tudjuk képzelni!

Állami orvosok.

Nincs az az életpálya, amely oly önzetlenül szolgálna az embertársakat, mint az orvosi. Az orvosok zöme megelégszik a legesekélyebb honoráriummal és számot vet a páciens anyagi helyzetével akkor is, amikor receptet ír. Persze itt is vannak kivételek, de kivételes emberek azok a betegek is, akik mesés pénzzel jutalmazták orvosaik fáradságát. Egy idő óta azonban, különösen a városokban, észrevétlenül drágább lett az orvosi látogatás is. Okos ember ezen meg nem ítélkőzik.

Amikor mindennek az ára és értéke emelkedik, amikor háromszor annyi költséget okoz a család tisztességes fenntartása, mint azelőtt, bele kell törődni abba, hogy az orvos is élni akar és hogy családjáról is neki kell gondoskodnia.

Hiába, az orvos má már szívesen lemond a humanitás apostolának szépen hangzó címéről, de nem mondhat le munkájának tisztességéről. Elvégre a humanitáshól megélni nem lehet és családát se lehet belőle fenntartani.

Bizonyosan jobb volna a betegnek is, ha függetleniténék páciensének pénzes zacskóját. Állami orvosok... ez lehet sok embernek ideálja, de egyelőre várjunk még a megvalósításával, amíg az államnak erre való pénze is lesz...

IRODALOM MŰVÉSZET

ŐSZI DAL.

Tanítóm a siró szellő
Meg a hulló falevél,
Mindakettő elmulásról,
Nekem oly sokat mesél.

Elregélik, elsutogják,
Hogyha nem is kérdezem:
A zord végzet el nem késik,
Minden elhal, elenyéskik:
Remény, ábránd, szerelem...

Elhallgatom a bús regét
S beféledül a szívem:
Ember, himni alig meréd:
Igaz boldog sohse lehet
Itt e földön senkisémm...

Boross Elek.

Kis színház. Sziklay Kornél, városligeti „Kis színházban“ pénteken került színre először „Az istentagadó“ című héber daljáték, melyet Deréki Antal dolgozott át Gutzkow „Uriel Akosztia“ című darabjából. A színházat zsufolóság megtöltötte a közönség és áhitattal hallgatta az új darab elragadóan szép nyelvezetét és remek énekszámait, melyeket König Péter, a szegedi zenede nagyképzettségű igazgatója írt. A darab hatásos jeleneteivel, érdekes cselekvényével úgy megragadta a közönséget, hogy felvonások után zúgott a tapsvihár, mely ép

ügy szólott a szereplőknek, mint a szerzőnek. Sziklay igazgató szokott bőkezűséggel pazar új díszleteket és jelmezeket készíttetett, a szereplők közül pedig Lendvay, Iványi, Pilinszky, Rajz Odón, Gömöri, Thomay Ella és Kárpáthy K. művészi összjátékot produkáltak és zajos tapsokat arattak. A darab a jelentékeny siker után, hosszú ideig műsoron maradt és naponként a délutáni előadásban kerül színre.

Krecsányi utolsó előadásai. Krecsányi Ignác, a budai szinkór érdemes igazgatója, a szezon hátralevő részében meg bemutatta a „Táncos huszárok“ operettet és szerdán a „Luxemburg grófia“ bemutatójával tartotta meg utolsó előadását, melylyel a nyári szezon le is zárta. A társulat az utolsó előadás után, különvonattal Temesvárra utazott, ahol „A kard becsülete“ című nagyhatású új színművel kezdi meg a hét hónapra tervezett téli évadot. Krecsányi társulata a nyár folyamán 152 esti és 30 délutáni előadást rendezett, legtöbbszörre telt házak mellett, ami elég élenken bizonyítja, hogy a közönség méltányolja, a mindenkori magas művészi színvonalon álló előadásokat és azt a nagy áldozatkésziséget, melyet Krecsányi igazgató az előadások fényes kiállítására fordít. Az ő elvitázhatlan érdeme, hogy a budai szinkórnek, mely éveken át oly sok viszontagságot szenvedett, most már állandó közönséget teremtett. A közönséggel együtt mi is bucsut veszünk a derék színtársulattól, azon reményben, hogy jövőre, művészetben és sikerekben meggazdagodva térnek majd vissza nyári dicsőségük színhelyére.

Színészet Pécsen. Kövessy Albert újonnan szervezett társulata, mult szombaton nyitotta meg Pécsen a téli szezon az „Obsitos“ című dalmi bemutatójával és egy csapásra meghódította a kényes igényű pécsi közönséget, melyzajos tapsokkal fogadta a szereplőket, akik közül különösen kitűntek feles alkításikkal: Tábori Frida, Gyárfás Odón, Sellő Renée, Kövessyné, Izsó Miklós, Faludy és Pataky. A hét folyamán meg bemutatásra kerültek: Csituli szívem, Igloi diákok és A koncert, melyeket a közönség szintén nagy tetszéssel fogadott.

Blum Lajos
Kőfaragó- és sírkőüzlet
Budapest, VIII., Köztemető-ut 4.
Magyar művészek által tervezett művészi sírmlékek állandó kiállítása. Márvány, gránit- és syenit
sírmlékek
egyszerű és díszesebb kivitelben kapható.

Pénzügyőri altisztek kögyülése.

A fő- és székvárosi m. kir. pénzügyőri altisztek önképzőköré, amely életrevalóságának már számos tanujelét adta, e hó 26-án tartotta évi rendes közgyűlést, mely alkalommal díszes ünnepség keretében egyhangulag és nagy lelkesedéssel választotta újból elnökévé homoród-szentpályi Szentpály Gyula m. kir. pénzügyőri felügyelőt, aki megválasztása következtében elnöki tiszttségének immár tizenegyedik évfordulójához ért. A kögyülés ezen ünnepélyes alkalmat felhasználva elhatározta, hogy őszinte hálájának elismeréséül a köztisztletben álló elnökének arcképét az önképzőkör számára megfesteti. — Ez az ünnepélyes alkalom érdemes férfiat ért, mert Szentpály Gyula felügyelő a fővárosi m. kir. pénzügyőrség társadalmi műveltségének és szakismereteinek fejlesztése körül máris elévülhetlen érdemeket szerzett. Az önképzőkörben megfelelő tanerőkkel középiskolai és szaktanfolyamokat szervezett, amely tanfolyamok hallgatása ré-

LÖWY JÓZSEF Sirkőraktárában 10 K-tól feljebb romek kivitelű sírkövek rendkívül nagy választékban kaphatók.
Budapest, II., Fő-utca 88. sz. (Pálffy-tér mellett) saját házában

Minden szakmába való munkák, temetői javítások, vésések és aranyozások jutányosan és lelkiismeretesen készítenek.

vén eddig mintegy 250 pénzügyőr szervezte meg a képzést a polgári iskola negyedik osztályából s még többen könnyűszerrel teheték le a magasabb állásokhoz megkívántató szakvizsgákat.

Az önképzőkörben, ahol az összes ismeretterjesztő és napilapok rendelkezésre állanak, hatézer kötetre terjedő könyvtárt rendezett be és kieszközölte azt, hogy a közművelődést fejlesztő intézeteket a pénzügyőrök árkedvezményvel látogathassák.

Enek- és zenekart szervezett, amelyeknek működése a legszebb reményekre jogosít.

Az önképzőkörnek alapszabályszerű feladatává tette azt, hogy a szűkös anyagi helyzetbe jutott tagok részére csekély félhavi részletekben visszafizetendő kamatmentes pénzbeli kölcsönöket bocsásson rendelkezésre. Temetkezési alapot létesített a vagyon nélkül elhalt tagok eltemetése céljából.

Valóságos és igaz emberbarát, nem keresi a feltűnést, hanem puritán egyszerűséggel és zajtalanul munkálkodik azon, hogy az önképzőkör és a pénzügyőri testület szellemi nivóját emelje.

Képviselőné — mint kofa.

A német parasztot mondják a világ legszorgalmasabb, legtakarékosabb polgárának. Hogy ez való lehet, az kitűnik a Délvidéken lakó németajku polgártársak életmódjából. Ezek a sváb gyűjtőnév alatt összefoglalt polgárok a nagy német birodalomból szakadtak hozzánk és itt is megőrizték tiszteletreméltó érenyeiket, szokásaikat. A német paraszt nehezen vetkőzik ki a maga paraszti mivoltából, ha mindjárt tizezerholdas birtokot szerzett is kitarló szorgalmával. Temesvár környékén hány olyan dugszdag német paraszt van, aki ugyanugy öltözködik, mint a saját bérese? A legtöbb ilyen német polgár nem árulja el: milyen nagy vagyon fölött rendelkezik, csak szorgalmasan gyűjtögeti a kincseket, hogy a fia, leányai majdan áldva emlegessék nevét, ha ő már kint porladozik a temetőben.

Az egyszerű, takarékos, fényűzéstől mentes német népek példaképei Ujaradon laknak. A lakói nagy része ugyyszólván minden nap megfordul Aradon. A piacok tele vannak ujaradi elárusító asszonyokkal. Az egyszerű kofákból nem látszik ki: milyen szép vagyon felett rendelkezik a családjuk. A kofatábor egyik legérdekesebb alakja: Filipp János ujaradi országgyűlési képviselő felesége, akinek a férje régen bejár az országházba. (Igaz, hogy az ujaradi takarékpénztárba sűrűbben jár.) A nagyságos kofa-asszony hűségeseen elár az aradi piacra és buzgalommal kínálja zöldségeit. A Szabadság-terén, vagy a Tököl-téren csaknem naponta ott látható az őszes, kartonruhás, nyugodt tekintetű paraszt nő: a nagyságos kofaasszony. De nehogy valaki azt higgye, mintha Filippné különben tartaná magát a többi kofánál, azért, mert az ő ura helyet foglal a parlamentben. A kartársnői, de az egész falu egyszerűen csak így szólítja:

— Kádi pássz! (Kádi néni.)

Az urát pedig az egész község »fétter Hanzl«-nak szólítja. Nagyságos urat nem ismer az ujaradi német paraszt. A képviselő családja épp úgy él, mint a többi józan, okos »sváb«. A legidősebb leányt, a Bébit nemrég nagy kitüntetés érte: megtették kirveleánynak. Ő a vezetője a bucsusoknak s amíg férjhez nem megy, az ő szava parancs a bucsukon. A familia tagjai — egy kivételével — parasztosan nevelődtek. Az

öt gyerek közül a legfiatalabból ur lesz. Beadták Szegedre a gimnáziumba, hogy azután tudománytallal elláthassa az egész családot. A többi gyerekek szorgalmasan bejár az anyjával az aradi piacra árulni.

HIREK

A hétről.

Bemocsokolt magyar címer.

Kajántó, román lakosságú község iskolájának cimere nagyon tarkán hirdette a magyar államiságot. Nem tetszett valakinek. És egy szép holdfénymentes éjjelen, kutyák harsány kardala mellett a falun kapható legolcsóbb fedőfestékekkel, finom marhahátrágyával bemocsokolta létra tetejéről a zöldes három halmot piros-fehér környékével együtt. A vakmerő merényletet reggel a munkába siető emberek vették észre s figyelmeztették a tanítót a művészi munkára. Bérczi Mihály tanító a táblát levette és letisztította, egyben pedig az esetről jelentést tett a csendőrségnél. A csendőrség a merénylők kézrekerítésére a legszélesebb körű nyomozást indította meg, azonban mindezeidig eredményre nem vezetett. Valószínű, hogy a tettest, vagy a tetteseket már a közel napokban kézrekerítik, amikor majd a csendőrök-nél megmagyarázzák nekik, hogy a magyar címer nem szorul az ő mezőgazdasági tudásukra, anélkül és annak dacára is ott fog az továbbra is diszteni.

Megszökött rab.

A nagyenyedi országos fegyintézetből egy gyilkosság miatt tizenkét évi fegyházra ítélt rab, névszerint Lukács László a munkateremből kilopódzott s három falon átmászva, megszökött. Tíz fegyőr és hat csendőr fogott az üldözéshez. Másfél napi hajszá után megtalálták a Maros partján. A megszökött fegyenc, hogy üldözői el ne foghassák, merész elhatározással beleugrott a Marosba. Az üldözők három golyót küldtek utána, kettőt talált: egyik karján, másik vállán sebesítette meg a fegyencet, ki, dacára erősen vérző sebének, átúszta a folyót. Kiugorva a partra, elűnt az üldözők szeme elől. Később egy kukoricásban a mezőőr fogta el, lefegyverezte, megkötözte s bevitte a község-házára, onnan aztán visszazárárták a fegyházba. Érdekes, hogy Lukács már büntetésének jórészt kitöltötte s jó magaviselet miatt föltétlenül szabadlábra akarták helyezni.

14 éves gyilkos.

Koslik Károly homonnai téglagyári lizetvezető 14 éves József nevű fia tegnapelőtt Flaubert-puskával játszott és töltényt helyezve bele, löni akart, de a fegyver nem sült el. Játékból ráfogta 10 éves öccsére a fegyvert és nevetve rászólt: »Károly, megöllek!« Mire öccse tréfából azt mondta neki, hogy csak löjjon. A ravasz elcsattant és a töltény öccsére testébe furdott. Az előhívott orvos segítség dacára a meglőtt gyermek kinos szenvedés után behalt sérüléseibe.

Segédsz erkesztő: Mezey László.

Kiadja:

A „NAPLO” UJSÁGVÁLLALATA.

Nyilt-tér.

Kistájgerozás.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület tulajdonát képező Baross-téri házából 8 évi pontos lakbérfizetés dacára minden ok s megkérdésezsem nélkül 650 koronával kistájgeroltattam. Fogműtermemet már Baross-tér 18. szám alá helyeztem át, hol kérem engem szükség esetén felkeresni sziveskedjék.

Tisztelettel

Guttermuth János

Baross-tér 18. (a keleti pálya udvar közelében). Telefon: 159-63

Az Angyalföld titkai.

(Regény.)

A poéta felnyitotta töredező szemét... Gitta némán, dermedten tűrte a szemrehányó tekintetet, mely lelke mélyéig furódott... Bandi is észrevette hajdani imádoztójának jelenlétét és higgadtan mosolygott... A haldokló teste megvonaglott... Összeszedte utolsó erejét, felemelkedett félig a kövezetről és kinyújtott karjával a megdermedt nőre mutatva, halk hangon susogta: — Gitta! Gitta! Milyen találkozás?

Aztán hirtelen megfordult, meglátta a földön heverő pulykát... a rendőrt, aki Örszét a vállánál fogta és az előkelő uri nőt, aki Gittát kísérte... És összehasonlítást tett hirtelen a rongyokba burkolt szegény Örsze és a suhogó selyembe öltözött Gitta között és keserű, vér-fagyasztó kacagásba tört ki: — Salak! Salak! Pizok mindenütt! Pizok az egész hitvány, rongyos világban!

Aztán hátrahanyatlott és megdermedő ujjával gyöngéden végigcirógatta Örsze könyözött szeméit... Még egy vonaglás... egy halk sóhajlás... azután meghalt... Örsze félőrületen tartotta térdein a haldokló fejét és nézte... nézte azokat a félig lezárt szemeket, melyeknek fénye örökre elhomályosodott... A rendőr durva nézése tértette magához tompa fájdalomából.

— Előre! Ne sirassa ezt a csavargót! Ennek már nem fáj semmi! De magát tetten kaptuk és velünk kell jönnie!

Ezzel felrántotta a halott mellől, akinek feje nagyot koppant az utca kövezetén... Örsze kétségbeesve, tanácstalanul állott... Könnyes szemével a szeretett férfire meredt... szólni akart... de nem tudott... Ekkor hozzálépett Gitta és remegő, halk hangon így szólt:

— Szerencsétlen asszony! Maga volt a tolvaj? Most nem segíthetünk a baján, nem gátolhatjuk meg büntetését, de ha majd letelik, jelentkezék az együletünkkel, majd gondoskodunk további sorsáról!

Örsze csak bámult az uri nőre, aki az imént hozzá intézte szavait. A szerelmes asszony biztos sejtésével megéreztte, hogy ez az a nő, akiről a szegény poéta neki néha beszélt és ösztönszerűleg felemelte kezét, melyen még Bandi kicsordult véreinek néhány cseppje párolgott és örült kétségbeesésében felkiáltott:

— Ez az! Ez rontotta meg a szerencsétlen életét!

Aztán büszkén hátravetette a fejét és türelmesen engedte, hogy a rendőr elkísérje. A másik rendőr pedig, csaknem közvetlen utánunk, a megkötözött Pórást kísérte, akinek kezéből úgy csavarták ki bizonyítékul a kést, melylyel a szegény poétát megölte...

Gitta görcsösen belekapaszkodott Bärkányiné karjába és elsietett a

halál színhelyéről, mialatt az időközben érkezett mentők Bandit felé emelve, a nép részvéte mellett a kocsiba emelték...

Egy órával később Monori és Jenő bizalmasan társalogtak a kaszínó egyik fülkéjében, éppen úgy, mintha a legjobb barátok lettek volna... A tönkrejutott ember megalkudott az étellel... inkább feláldozta ledé feleségét és átengedte fiatalabb udvarlójának, semhogy a saját életét dobja oda prédául.

Jenő a legnagyobb cinizmussal tárgyalta a kérdést, miután előbb a Gitta által küldött halvány rózsát átvette:

— Tehát meggyezettünk! A holnap választmányi gyűlésen gondom lesz rá, hogy az ön telkeit kerek háromszázezer koronáért átvegyük; a részvények elhelyezését is megsürgöttük, sőt az építkezésekhez szükséges téglákat is az ön gyárából rendeljük meg!

— Nagyon megköszönöm! Ha így lesz, megmenekülök a csódtól, a bukástól is megmenthetem a világ előtt becsületemet!

— Így lesz — ebben megbizhatik! És miért ne tenném, kedves Monori ur? Hiszen tudja, hogy egyik kéz a másikat mossa! Örvendek, hogy ezt ön is belátja; örvendek a felesége érdekében is, aki sokkal finomabb, gyöngédebb, sem hogy a sok nélkülvölést, a szegénységet kibírta volna!

E szavakat hosszu szünet követte, melyet ismét Jenő szakított meg:

— Mondja csak, Monori ur, innen egyenesen hazamegy?

Monori elvörösödött, azután összeharapdálta ajkait: „Nem, még dolgom van az irodámban... egy kis számadás — a főkönyvelővel...”

— Akkor hát jóéjszakát — szólt Jenő és fitymáriszve haladt le a lépcsőn, egyenesen az utcára, onnan pedig Monori villájába, ahol tárt karokkal már a szép Gitta várakozott rá... (Vége.)

Közgazdaság.

Tökeemelések. A Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a töke-emelést elhatározták. Az intézet hat millió koronát kitevő alaptőkéjét 200 koronás névértékű részvény kibocsátása által felemeli nyolcz millió koronára, olyképp, hogy a részvényesek minden három darab régi részvény után egy darab új részvényt igényelhetnek 200 korona, valamint a kiállítás költségei és bélyeg fejében fizetendő 2 korona 64 fillér ellenében. Az elővételi jog október 1-től 6-ig lesz gyakorolható. A közgyűlés Wickenburg Márk gróf nyugalmazott államtitkár, országgyűlési képviselő, saági Gregersen Nils, a Gregersen G. és Fiai magánvállalkozó cég főnökét és Surányi Bélát, a Machlup H. Fiai börgyáros cég és a Flóra-gyár főnökét az igazgatóság és Radvánszky Albert báró földbirtokost a felügyelő-bizottság új tagjaivá egyhangulag megválasztotta. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülésen Wickenburg Márk gróft az intézet elnökévé választották meg.

Az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár alaptőkéjét 12 millió koronáról 15 millió koronára emelte fel s az e célból összehívott rendkívüli közgyűlés elhatározta, hogy 5000 darab egyenkint 600 korona névértékű új részvényt bocsát ki 2000 korona kibocsátási árfolyamon. Az elővételi jog a jelenlegi részvényeseket illeti oly módon, hogy minden négy darab régi részvényük után egy új részvényt, illetve egy részvényük után egy negyed ideiglenes részvényjegyet szerezhetnek 2000 korona, illetve 500 korona befizetés ellenében. Az elővételi jog október hó 3-tól 15-ig a fölm-tézetnél bejelentendő.

Legelőkelőbb szórakozóhelyek

Keleti kávéház

Baross-tér 14. (a keleti pályaudvarral szemben). Helyiségének megnagyobbítása és teljesen új berendezése elkészült.

Esténként **Balogh Károly** hírneves zenekara muzsikál.

MIKSZÁTH KÁVÉHÁZ

(Baross-utca és József-körút sark) teljesen újonnan átalakítva.

Esténként **Veszprémi Kiss Jancsi** országos hírű kiváló cigányprimás, a Józsefvárosiak kedvence, teljes zenekarával hangversenyez. Az összes kül- és belső lapok. Figyelmese kiszolgálás. Teljes tisztelettel **Kanczler Gyula és Tsa.** tulajdonosok.

MÁTYÁS KIRÁLY KÁVÉHÁZ Rákóczi-ut 19.

Esténként személyes vezetésével a hírneves **Sovánka Nándor** teljes zenekarával hangversenyez.

OSTENDE-KAVÉHÁZ RÁKÓCZI-UT 20.

Előkelő családok találkozóhelye. Remek hideg vacsorák, melyet házilag francia szakácsom által készítenek. Esténként **Vörös Misi** a közkedvelt cigányprimás teljes zenekarával hangversenyez. Szíves pártfogást kér: **GROSS ÖDÖN** az OSTENDE és nyíreg házal PANNONIA kávé házak tulajdonosa. Telefon: 3-68, 36-40

! Budapest éjjel !

Látványossága a **GENUA kávéház** VII., Dob-u. 65. Erzsébet-körút sark. Egész éjjel nyitva. Esténként Komáromi Bertók Jóska teljes zenekarával hangversenyez.

? Hol találkozunk ?

Színészek, írók és művészek találkozó helye: **Gläser 'METEOR' kávéháza**

BUDAPEST, Erzsébet-körút 6. szám, ahol az összes hazai és külföldi hírlapok olvashatók és mindenféle kávéházi italok a legméltányosabb árban számíttatnak.

Színház kávéház

VII. ker. Aréna-ut 58. szám. Újonnan átalakítva **f. hó 9-én megnyit.** Esténként székesszékhelyi **KUPI JÓZSI** teljes zenekarával hangversenyez. Tisztelettel **Arvay Otto Ede** kávé.

Paál János ARÉNA NAGY VENDÉGLŐJE.

VII., Aréna-ut 58. szám. (a városi színházzal szemben.) Iztetés, olcsó magyar és francia konyha. — Balatonmelléki borok. — Színház után friss vacsora. — Társaságok részére külön tervek. Szíves pártfogást kér **a tulajdonos.**

MEGNYILT

Az újonnan épült és a legnagyobb eleganciával berendezett **István Király szálloda** Budapest, Podmaniczky-utca 8. szám. Közvetlen közelében a nyugati pályaudvarnál. Elsőrangú polgári szálloda 80 szobával. Berendezése minden kényelemnek megfelel. Főregmentés tiszta szobák. Rádbutor. Körponti áramítás. Hideg és meleg vízvezeték. Lift. Fürdők a házban. Olvasóterem. Elegáns kávéház. Interurbán telefon. **Pallai Miksa** tulajdonos.

Fogorvosi intézet. FOGAK

szájpadlás és gyökerek eltávolítása nélkül 4 koronától följebb. **10 évi jótállással.** Az általam készített és a párisi fogorvosi akadémián kiállításán kitüntetett fogak ráadásra kitűnően használhatók, könnyen megszokhatók, a beszédben semmiféle zavart nem okoznak, szagot, íst nem kapnak, a szájból ki nem vehetők és a valódi fogakat teljesen pótolják. Továbbá aranyhidak és koronák egyedül speciális készítője

Schatz Jenő technikai tőnök.

Budapest, VII., Wesselényi-u. 60., I. 4. sz. Rendelés egész napon át este 8 óráig. — Vasár- és ünnepnapokon is. — Szakorvosi rendelés fog- és szájbeteg részére. Foglóművek a legmodernebb kezeléssel. Speciális, fájdalommentes fogműtétek. Régi rossz fogorvok átalakítása megvárható. **Vidékiek 12 óra alatt ki-előgíttetnek.** Mérésekkel árak.

Zálogszédulákat

brilliánsokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platintát legmagasabb árban veszek. Brillánsokért többet fizetek, mint amennyiért. újonnan vették **Schüller Izidor, Sip-utca 8.**

CZIMBALMOKAT

a legújabb szabadalmazott rendszer szerint legjobbat készít (részletfűzetésre is) a czimbalomkészítés elismert első szakértője

Habits Antal

hangszerkészítő mester. BUDAPEST, Erzsébet-körút 42. szám.

Háztulajdonosok és lakók figyelmébe.

Lakásának poloska és moly elleni karbantartásait helyiségenként ötven fillér havi díjért elvállalja

STANDARD

féreg elleni karbantartó társaság. IV. Kossuth Lajos-utca 14-16. Telefon 66-63.

Advertisement for Gichner János dental services. Includes text: 'Gichner János', 'fogorvos, róz-, és vésőtorgyáros, szájnyel-, függöny-, pokóc-, fertő stb. nagy választékban.', 'BUDAPEST, Erzsébet-körút 20.', 'GYAR: Kertész-utca 7. és 9. sz. Árjegyzéket bárkinak ingyen és bérmentve küldök.', 'Még nem felelt árut kicserélem vagy a pénzt visszaadom.'

CEYLON kávéházban Rottenbiller-utca 10. sz. híres cigányprimás zenekarával hangversenyez. **Márkus Péter** Kétfőltő Itatók! Hajós Lipót és Társa. Volt nagymarosi 'Korona Szálloda' bérője orosz főherceg által kiűntetett Volt nagymarosi 'Korona Szálloda' bérője

Advertisement for Willax coffee. Includes illustration of two people drinking coffee. Text: 'Nem kell többé kávét főzni, sem cukrot venni!', 'WILLAX KÁVÉKOCCA', 'forró vízben vagy tejben feloldva, azonnal teljesen kész, zamatos és kiválóan jóízű fekete- vagy tejeskávét nyújt.', 'GARABIA 4 FILLÉR. MINDENÜTT KAPHATÓ.', 'WILLAX KÁVÉ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST. SZÁRTELEP 11. IRODA: VI. VACZI-ÚT 167-169. TELEFON: 177-61'

Large advertisement for Fleischmann J. Tailor. Text: 'Nem érdemes rongyosan járni!', 'FLEISCHMANN J. férfi-szabó mester', 'BUDAPEST, Thököly-út 20. szám I. em.', 'Ha 12 forintért rendelhetek divatos öltönyt, felöltőt vagy téli kabátot finom gyapjuszövetből mérték után. Vidékieknek mintát bérmentve küldök.', 'Nyomatott a 'Globus' műintézet és kiadványaitat részvénytársaság körforgógépein, Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.'